

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 176
din data de 17.04.2024

Dosar nr.: 573/2022

Petiția nr.: 5777/23.08.2022

Petentă: Asociația pentru Protecția Drepturilor Minoritare Mikó Imre (A.P.D.M. - M.I.)

Parte reclamată: ...

Obiect: discurs discriminatoriu din cadrul conferinței de presă din data de 27.07.2022 în care s-a adus atingeri dreptului la demnitate a minorității maghiare din România.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

1. Asociația pentru Protecția Drepturilor Minoritare Mikó Imre sediul în mun. Sfântu Gheorghe, județul Covasna, înregistrată în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor sub nr. 21/28.12.2017, având codul de înregistrare fiscală (C.I.F) 38672866, cu adresa de corespondență în mun. Sfântu Gheorghe, str. Martinovics Ignác, nr. 2, e-mail: zsigmond@gmail.com

Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamaților

2. ..., conducătorul echipei FCSB, cu sediul în...., București

II. Procedura de citare

3. În temeiul art. 20 alin. (4) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4. Prin adresa înregistrată sub nr. 5777/06.09.2022 a fost citată Asociația petentă iar prin adresa înregistrat sub nr. 6102/06.09.2022 a fost citată partea reclamată, pentru termenul stabilit de Consiliu în data de 27.09.2022.

5. Procedură legal îndeplinită.

6. La data audierii, ambele părți au fost absente.

III. Susținerile părților

Susținerile petentei

7. Prin petiția înregistrată sub nr. 5777/23.08.2022 Asociația petentă este de opinie că prin cele enunțate de către partea reclamată, acesta a adus grave atingeri dreptului la demnitate a minorității maghiare din România.

8. În data de 27.07.2022 partea reclamată a participat la o conferință de presă după ce echipa Seps OSK a învins în data de 21.07.2022, pe teren propriu echipa slovenă Olimpija Ljubljana, în prima manșă a turului doi preliminar al Conference League, unde patronul FCSB a afirmat mai multe comentarii rasiste la adresa etnicilor maghiari.

9. Discursul a fost următorul:

*"Mai mult am făcut-o așa, că era vorba despre Viktor Orbán, pentru că nu-l înghit așa. Așa, printr-o conferință de sport, am găsit motiv să râd puțin de Orbán. Am făcut-o în glumă mai mult. Dar e serios. **Niciodată în viața lor nu îi voi lăsa pe cei de la OSK să câștige. Cum să câștige ungurii?***

Eu nu vreau să mai fac politică. Să aducă ungurii bani mulți la OSK. Eu nu pot să accept mijloacele cu care pot ei. Acum stai să ne batem. Să vedem care e mai puternic. Nu vă convine un om care mai are o mică sevă de naționalism?

*Investesc bani. **Niciodată Seps nu va trece peste o echipă românească. Să nu se considere discriminare sau să zică amenințare. Pe Seps OSK nu o vom lăsa. Îi vom ține mereu la respect. Dacă prind putere, o să mai investesc 10 milioane. Îi dau în cap lui Seps OSK. Tot ce este neam de Seps OSK îi vom spulbera.***

Nu mai dau bani la fotbal decât dacă ridică capul Seps OSK. Nu permit așa ceva. Seps OSK o să fie la coadă. Acolo să îl ținem pe Viktor Orbán (n.r. premierul Ungariei). Eu ce vă promit, asta e sigur. Lui Seps OSK nu îi permit să ridice prea mult capul sau lui Csikszereda. Atunci o să investesc bani mulți. El (Viktor Orbán) poate să vină pe stadioane cât vrea, vai de capul lui. Cât sunt eu în fotbal, pofta în cui Viktor Orbán.

*Eu nu vreau să mai dau bani de la mine, decât dacă ridică capul Orbán, cu Seps. Dacă văd că avem performanță, ridic salariile. Eu vreau să mă bat cu Guvernul ungar. Ei să bage, eu să bag. Îi invit la luptă. Orbán cu OSK, iar eu cu FCSB, să vedem care e mai tare. **I-am aruncat mănua lui Viktor Orbán, rusul.**"*

10. Se consideră că cele declarate reprezintă incitarea publicului la ură și/sau la discriminare în detrimentul unor categorii de persoane, în speță, împotriva echipei de fotbal Seps OSK, fiind o echipă dintr-o regiune cu etnici maghiari majoritari și împotriva cetățenilor români aparținând minorității maghiare din România. Prin declarațiile rostite de el se creează o atmosferă dezagreabilă la nivelul comunității maghiare.

11. În opinia asociației petente, limbajul folosit de către patronul FCSB este unul de-a dreptul jignitor și amenințător care insuflă o temere către maghiarii din regiune; este inadmisibil ca un personaj public să se manifeste în acest mod în domeniul sportului. Sportul generează valori importante cum ar fi spiritul de echipă, solidaritatea, toleranța sau fair-play-ul, astfel contribuind la dezvoltarea și împlinirea personală.

12. Se consideră că fapta săvârșită de către G.B. corespunde modelului abstract prevăzut în norma de incriminare de legiuitor atât sub aspect obiectiv cât și sub aspect subiectiv.

13. Se solicită să ia în considerare și antecedentele părții reclamate, deoarece acesta a mai avut comportament discriminator și cu alte ocazii față de etnicii maghiari și față de echipele adversare din regiuni cu etnici maghiari majoritari.

14. Probe:

- a. https://www.youtube.com/watch?v=mMWPo4FFDDg&ab_channel=ProSport
- b. <https://www.digisport.ro/fotbal/liga-1/gigi-becali-dupa-ce-le-a-declarat-razboi-celor-de-la-sepsi-am-facut-o-mai-mult-in-gluma-dar-e-serios-1820975>

Sușinerile părții reclamate

15. Partea reclamată nu a depus punct de vedere și nici nu s-a prezentat la ședința de audieri.

IV. Cadrul legal aplicabil

16. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Constituția României

Art. 1

„(3) România este stat de drept, democratic și social în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate. ”

Art. 4

„(2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială. ”

Art. 16 – Egalitatea în drepturi

”(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.

Art. 30 - Libertatea de exprimare

„(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

(2) Cenzura de orice fel este interzisă.

(3) Libertatea presei implică și libertatea de a înființa publicații.

(4) Nici o publicație nu poate fi suprimată.

(5) Legea poate impune mijloacelor de comunicare în masă obligația de a face publică sursa finanțării.

(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.

(8) Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii. Delictelor de presă se stabilesc prin lege.”

O.G 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată

Art. 15

„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ura rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia. ”

Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale

Art. 10 Libertatea de exprimare

„(1) Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.

(2) Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”

Art. 14 Interzicerea discriminării

“Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”.

Ordinul nr. 27/07.02.2024 privind aprobarea Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicat în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 120/12.02.2024

V. Motivele de fapt și de drept

17. Colegiul director reține că în speță se invocă o posibilă încălcare a dreptului la demnitate a minorității maghiare din România, prin discursul discriminatoriu din cadrul conferinței de presă din data de 27.07.2022 a părții reclamate, după ce echipa Seps OSK a învins în data de 21.07.2022, pe teren propriu echipa slovenă Olimpija Ljubljana, în prima manșă a turului doi preliminar al Conference League.

18. În soluționarea prezentei sesizări, apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

- art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;
- art. 1 alin. (3), art. 4 alin. (2), art. 16 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;
- art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

19. Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate a persoanei, interzicerea discriminării raportată la afirmațiile părții reclamate, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

20. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- **să urmărească un scop legitim,**
- **să fie necesară într-o societate democratică și**
- **să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

21. Prima cerință, cea a existenței unei prevederi legale, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, se apreciază că acest text de lege trebuie coroborat cu art. 2. alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Se apreciază că ambele texte normative sunt previzibile și accesibile, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

22. Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, cu precădere ne referim în prezenta cauză, la cetățenii de o altă naționalitate.

23. Protecția demnității unor grupuri constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept

constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios,
- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la un grup etnic și religios – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

24. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

25. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.

26. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

27. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar **autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei “nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere** (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)

28. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margină de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi Handyside v. United Kingdom par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

29. În scopul de a determina dacă declarația obiect al prezentei sesizări constituie un discurs de ură, Colegiul director va examina: obiectivul urmărit de către partea reclamată, contextul în care au avut loc declarațiile, conținutul afirmațiilor, rolul în societate al persoanei, autor al afirmațiilor.

30. Obiectivul urmărit este important: a dorit partea reclamată să disemineze opinii legate de etnia sau naționalitate ori a urmărit doar informarea publicului asupra unui subiect de interes public (vezi Jersild c. Danemarca)? La acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina, acest aspect neavând relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

31. Partea reclamată a participat în data de 27.07.2022 la o conferință de presă după ce echipa Sepsi OSK a învins în data de 21.07.2022, pe teren propriu echipa slovenă Olimpija Ljubljana, în prima manșă a turului doi preliminar al Conference League și a avut

un discurs la adresa echipei de fotbal Sepsi OSK, prin prisma faptului că aceeașt provine dintr-o regiune cu etnici maghiari majoritari.

32. Colegiul director apreciază că afirmațiile/remarcile părții reclamate nu sunt de natură a atinge o limită prin care să se încalce un drept fundamental, încât dreptul la libertatea de exprimare să devină secundar.

33. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se "hrănește" din libertatea de exprimare". Marginea de apreciere a statelor este semnificativ redusă (îngustă) atunci când autorul afirmațiilor este o personalitate, opiniile formulate având un larg impact.

34. Totuși, o ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit. O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură pe criteriul etnic sau al naționalității.

35. Din perspectiva analizei limitelor libertății de exprimare, rolul, poziția autorului declarației supusă controlului este determinantă. Partea reclamată este patronul FCSB, politician, persoană publică. Prin hotărârea CEDO, secția I, hotărârea Verlagsgruppe News GmbH c. Austria, 14 decembrie 2006, 76918/01 se arată faptul că art. 10 permite și publicarea unor texte ce pot aduce atingere demnității unei persoane, dacă subiectul este de interes public și a fost tratat cu bună credință. Se reiterează faptul că este esențial pentru persoanele publice ca, atunci când se exprimă în public, să manifeste o responsabilitate corespunzătoare poziției lor.

36. Libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

37. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică. (CEDO, Lingens c. Austriei).

38. De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protecției libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care aceasta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice. De aici decurge

poziția privilegiată acordată liberei discutări a chestiunilor de interes general, atunci când aceasta intră în conflict cu alte valori pe care statul le poate în mod legitim apăra.

39. Se apreciază că, în speța de față, nu se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare. Totuși, trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general cât și de politicieni, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără nici un fel de deosebire.

40. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere obiectivul urmărit de către partea reclamată, conținutul afirmațiilor, contextul în care a avut loc, rolul în societate a persoanei, autor al afirmației, Colegiul director constată că nu se întrunesc elementele constitutive ale art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, postarea se încadrează în limitele libertății de exprimare prevăzute de art. 2 alin. (8) din același act normativ.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, cu unanimitate de voturi a membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale art. art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, afirmațiile se încadrează în limitele libertății de exprimare prevăzute de art. 2 alin. (8) din același act normativ.
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS Csaba Ferenc - Membru

BĂNICĂ Claudia Cerasela - Membru

DIACONU Adrian – Nicolae - Membru

GRAMA Horia - Membru

JURA Cristian - Membru

MOȚA Maria - Membru

OLTEANU Cătălina - Membru

RAIU Cătălin - Membru

SĂVULESCU Radu - Cosmin - Membru

*Data redactării: 10.07.2024
Redactată și motivată F.L.I.*

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

